

A Fáklya új száma

Számos érdekes, olvasmányos, színes cikket tartalmaz a „Fáklya” legújabb száma. Start előtt az új szovjet öt-éves terv — ez a címe a lap vezércikkének, amelyből a magyar olvasók meg tudhatják, hogyan növekedett az elmúlt időszakban az ország gazdasági potenciálja, milyen szempontok alapján állították össze az új öt éves tervet, hogyan alakul az iparfejlesztés üteme, és milyen nagyszabású beruházási programok valósulnak meg a Szovjetunióban 1980-ig.

Leonyid Brezsnyevet, az SZKP KB főtitkárát a Béke-világért elnöksége a Joliot-Curie-emlékérem arany fokozatával tüntette ki — ebből az alkalomból szemléletes írás mutatja be a szovjet párt vezetőjét, a béke fáradhatatlan harcosát. Elemző írások olvashatók a kilencedik öt éves terv élet-színvonal-növelő intézkedéseiről, a beruházások növekvő hatékonyságával összefüggésben az eszközök koncentrációjáról, s az ennek nyomán fejlődő anyagi-műszaki bázisról.

A legkülönbözőbb témák kedvelői is megtalálják a kedvükre való olvasmányt a látványos képekben gazdag folyóiratban. Érdekes képiport számol be a moszkvai „órabírodalomról”, valamint a művészet és a városfejlesztés kapcsolatáról. Nagy érdeklődésre számot tartó cikk a születő, megújuló bolygó, amelynek szerzője a természeti kincsek ésszerű kihasználásával kapcsolatban a környezetvédelem egyik legfontosabb feladatáról, a mezőgazdasági művelés alatti álló területek csökkénésének megakadályozásáról ír.

Gondatlan autóvezetés miatt két barátja halálát okozta

Rendőrségi hírként annak idején lapunkban megírtuk, hogy ez év szeptember 27-én, éjjel körül, halálos kimenetelű közlekedési balesetet okozott személygépkocsival Hódmezővásárhely és Szentés között. B. A. 17 éves fiatalok szegedi lakos, aki apja gépkocsiját engedély nélkül elvitte, hogy megköcsikáztassa barátait. A baleset következtében az autót utasai közül ketten olyan súlyosan sérültek, hogy a helyszínen életüket veszítették, rajtuk a gyors orvosi beavatkozás sem tudott volna segíteni. Súlyosan megsérült a gépjármű egy harmadik utasa, valamint a gépkocsit vezető fiatalok is. Az ügyet most tárgyalta első fokon a szegedi járásbíró, amely megállapította, hogy a fiatalokú vádlottak nem volt jogosítványa, és nem rendelkezett gyakorlattal a gépjárművezetésben, apja felügyelete mellett a baleset bekövetkezéseig mintegy 40 — 50 kilométert vezetett.

A kérdéses napon a vádlott negyedmagával indult el a gépkocsival Szegedről Hódmezővásárhelyre, majd onnan Szentés felé tartottak. Órákig mintegy 100 kilométeres sebességgel. Az úttest száraz volt, az idő tiszta, a forgalom kicsi. Vezetés közben a vádlott társaitól cigarettát kért, amiért hátranyúlt, és fejét is elfordította jobbra, nem nézett az úttestre. Ezek a mozzanatok elégségesek voltak ahhoz, hogy a gépkocsi ve-

Zenei naptár Modern művek

Szombat délután a budapesti Jeunesses-kamara együttes modern műveket játszott Ligeti András vezényletével. Az együttes tagjai részben zeneakadémisták, részben frissen végzettek. Játékukon technikai tudásuk mellett nagy ambíció, szellemi frissesség és a zenélés öröme egyaránt érződött.

A műsort Poulenc trombita-kürt-harsona triója nyitotta meg. A kompozíció jelentéktelen, gyenge, előadása árnyoldalát képezte a koncertnek. A következő mű, Ránki György Két bors ökröcske című rajzfilmzenéje azonban mindenkinek örömet okozott, a jelenlévő közönségnek és az együttes mosolygva játszó tagjainak egyaránt, és bizonyára élveztek volna az általános iskolások is — ha eljöhettek volna. A mű tökéletesen megfelel a filmzene követelményeinek, de egyszersmind világosan deklarálja azt is, hogy nem akar többnek látszani, mint ami. A népdal- és gyermekdalmotívumokat felhasználó zene valóban szellemes, hangszerezése zseniális. A mesét éppen úgy, mint Prokofjev Péter és a farkasában — narrátor mondja el.

Stravinsky két, 1918-as keletkezésű művét hallottuk a második részben. A Ragtime-ot játszó 11 hangszer közt exponált szerepe van a cimbalomnak, amelyet a szerzővel akkoriban ismertett meg Rácz Aladár. A Stravinsky egyéni stílusát a dzsessz elemivel vegyítő darab rendkívül friss, lendületes előadásban szíllt meg. A legjobb előadói produkció azonban a zenetörténetileg is nagy jelentőségű remekmű: A katona története volt. Ha az együttes valamennyi tagját nem is sorolhatjuk föl, a Katona történetének elő-

adói precíz és virtuóz játékkal ezt mindenképpen megérdemlik. Edes Pál (e sorok írója a mű hegedűszólóit ilyen szépen még nem hallotta), Tóth István — nagybőgő, Maczák János — klarinét, Pillinger Szilárd — fagott, Petz Pál — trombita, Farkas István — harsona és Homlokos Emil — ütő: mind kiváló muzikus, Ligeti András, az együttes vezetője, a hegedűszak elvégzése után most a karmesterképző növendéke. Vezénylése annyira szerény, sallangtalan, hogy figyel-münk néha el is tereledt róla. Azonban mielőtt karmesteri beavatkozásra volt szükség, Ligeti rögtön jelen volt, és teljes koncentrátsággal, nyugodt magabiztossággal uralta az együttest.

A hétfői zenei hangverseny műsorán szintén modern zene, Bartók és Kodály művei szerepeltek. A Szegedi Szimfonikus Zenekart Szalatsy István vezényelte.

Kodály egyik legjobb zenei műve, a Galántai táncok lendületes, ponts előadásban szólt meg. Szép fűvesszűlőket hallottunk a lassú részben, és ki-gyakorolt, biztonságos vonósszűzűlőket a frissben. Mindent összevéve ez volt a koncert legértékesebb produkciója.

Bartók korai hegedűverse-nye melyet 1907-ben Geyer Stefi-nek írt, sokáig külön-böző okokból az ismeretlen-ség homályában maradt, nemrég került csak nyilvánosságra. A Wagner- és Richard Strauss-hatást is tükrözi a mű első, lírai, lassú tétele igen szép és jól megírt zene. A második tétel, mely gyors fegondolatot váltogat lírai közjátékokkal, zeneszerzőleg problematikus és hatásában is vegyes. Gyarmati Vera, a versenymű szolista szép hangszí-nel hegedült, játéka a mű alapos ismeretéről tanúskodott. Különösen az első tételben szerzett maradéktalan élményt.

A műsort Kodály nagy-szabású Budavári Te Deum-a zárta le. A közreműködő Szegedi Zenebarátok Kórusa (karigazgató Vaszy Viktor) becsülettel megtanulta a művet, azonban így is akad néhány bizonytalan pillanatuk, a nagy kulmináció ponton pedig hangma-gassági problémák voltak. Meg kell azonban mondani, hogy a mű valóban olyan éneklési nehézségeket tá-maszt, amellyel más kórusoknak is meggyűlik a bajuk. Az énekes szolista: Karikó Teréz, Lengyel Il-dikó, Réti Csaba, és Vághelyi Gábor, lelkiismeretesen éne-kelték rövid szóló részeit. Szalatsy vezénylésében leg-figyelmreműltőbb a művek alapos, precíz ismerete volt. És az ebből fakadó bizton-ság. Tetszetek szilárd tem-póvételei és jól formált, bár kissé szikár felfogású módja.

Huszár Lajos

Szakköri kiállítás Kisteleken

Szakköri kiállítás nyílt vasárnap délelőtt Kisteleken, a 25. születésnapját ün-nepelő Szabadság Művelődési Otthon nagyertermében. Virágcsendéletek, békésen szu-nyókáló tanyák, élethű arc-kepek, nagy gondal készí-tett tanulmányok fogadták az érkezőket. A helyi képzőművészeti szakkör tag-jainak alkotásaiból állított össze tárlatot Cs. Pataj Miklós, a csoport vezetője. A bemutatott munkák alko-

Kiss Ernőné, az újszegedi szövőgyár munkásnője, ti-zenegy gyermekes vásárhelyi szegényasszony fészéből indult az életbe. Anyja 1918-ban nyolc gyerekkel maradt magára, a nyolcból ma hét él, közülük csak a legfiata-labb végezte el időben a nyolc általánost.

A beszélgetésre egyikünk se nagyon készült, csak a hangját ismertem, a talál-kozót telefonon rendeztük meg. Nem a gyárban ültünk le, ahol kicsit merev, gépszagú a beszélgetés. Kissék lakása nagyon szép, korszerű, igényes otthon. Gyermekko-rában talán gondolni se mert ilyenre.

— Korán kellett dolgozni, küzdeni, nagy volt a sze-génység, de jó, hogy most minden testvér szépen boldogul.

Szépen boldogul ő is, egy szem gyereket nevel a vil-lanyszerelő férjével, s maga sok társadalmi funkciója mellett most fejezi be az ál-talános iskolát.

— Hogyan látja ebből a helyzetből a művelődés gond-jait, hogyan tárgyalt ki, s tá-gul folyamatosan látókörbe a nyolc osztály tanulmányi anyagából?

— Munkahelyemen egyre több emberrel találkozva elfogott valami furcsa szoron-gás, hiányzik valami. Voltak és vannak témák, amelyek-hez nem tudok hozzászólni, amelyeket nem értek. Ezért kezdem sok éves kihagyás után tanulni. És akkor elfo-gott az újabb szorongás: fe-szélyezett a többiek előtt, hogy az én koromban iskolás lettem. Tessék elhinni, ez a feszélyeztettség ma is nagyon sok munkást visszatart attól, hogy beüljön az iskolapadba. Pedig azok az emberek, akik ott foglalkoznak velünk, na-gyon tapintatosak, kedvesek.

— A munkásokat — foly-tatja újabb kérdésemre — legalább három-négy cso-portra lehet osztani. Vannak, akik fölismerik a tanulás szükségességét, és leküzdik a szorongásaikat. Vannak — főként idősebbek —, akik késeinek tartják, s vannak, akiket életformájuk, például a nagy család, fékez abban, hogy nekivágjanak. Am akadnak — többnyire a fia-talabb korosztályból — kö-zönyösek is. Közönyösek, mert jól keresnek, jól élnek, van lakásuk, esetleg házuk, kocsijuk, befelé fordulnak, megelégedettek iskolázatlanul is. Úgy látszik, nem akarnak többet látni a vi-lágból, a körülöttük formá-lódó életből. Nem érdekli őket, hogy ha tanulnának, jobban, könnyebben megítél-hetnék, mi a jó, mi a rossz. A vagyonszerzés, tollasodás

Egy munkásasszony a tanulásról

fásulttá tesz, nem érzik, hol a határ.

— Milyen az arány a ta-nulni vágyók és a közönyö-sek között?

— Kevesebb akar tanulni, mint amennyinek kellene — feleli határozottan. — Nincs, aki a vonakodókat meggyő-zné a tanulás szükségességé-ről. Nem propagandaanya-gokra, ilyen-olyan útmutató-sokra gondolok, hanem arra, hogy a munkásokkal több tanult embernek kellene em-berien szót váltani, szívvel közeledni hozzájuk; az em-beri jósnál, melegségnél nincs jobb propaganda.

— Hogyan látja a művelt munkás helyzetét?

— Azzal kezdem, hogy, sajnos, a tanultabbak, iskolá-zottabbak elég nagy része nem marad munkahelyén. Pedig a tanulásnak éppen az lenne az egyik fő célja, hogy a termelésben is hasznosít-sák az emberek, ne csak az általános műveltségüket gya-rapítsák, hanem a szakmá-jukban is legyenek többet érő munkások. Én például, nem mondom, elég nehezen vágtam neki a tanulásnak, de most, hogy világosabban, többet látok, elhatároztam, nem hagyom abba.

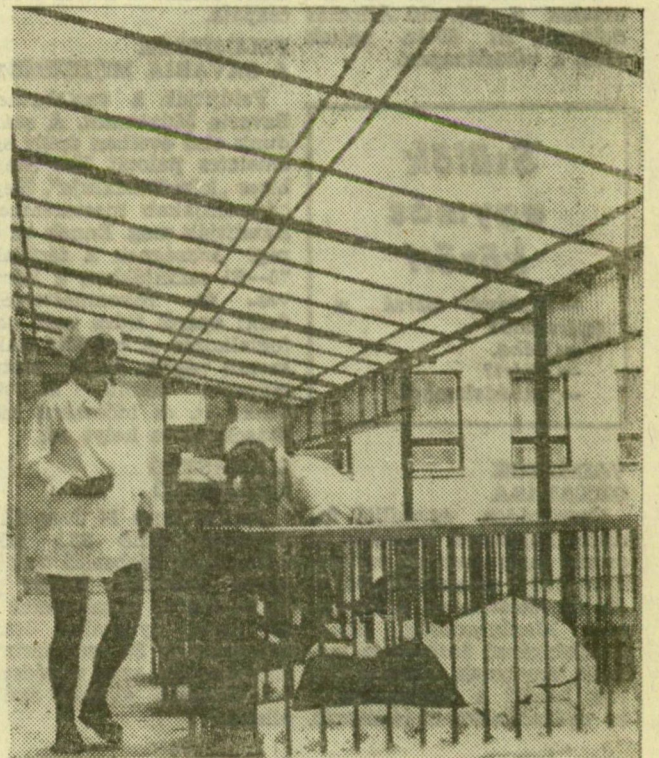
— Hogyan élnek a gyáriak a művelődési lehetősége-keir?

Felcsillan a szeme, ha le-het még nagyobb lendülettel beszél.

— No, ott sok minden van, ami nagyon nem tetszik ne-kem. A munkával kapcsolatos vállalásokról, természetesen eleget hallunk, olvasunk, de a művelődés fejlesztésére is megindult valami. Példá-ul nálunk, a cernázóban ti-zenhat brigád van, ezek min-dig megemlékeznek a név-adójukról: a József Attila brigád József Attila-ülest tart, beszélnek a költőről, jövője, tanulnia kell. És er-verseket mondanak. Ez na-re ne papírokkal, rendelke-gyon szép, hangulatos, de itt is több segítség kellene az iskolázottabb emberektől, gyan már említettem.

Ormos Gerő

Szocialista brigádok a gyermekekért

Ács S. Sándor felvétele

A szegedi Tarjánváros I. számú bölcsődjében a kicsinyek télen is pihenhetnek naponta a friss levegőn egy keveset. Ezt a Nagyalöldi Köolaj- és Földgáztermelő Vállalat sze-gedi üzemének szocialista brigádjai tették lehetővé. Fedett, a szélről is jól védett teraszt építettek a bölcsődőben, 600 óra társadalmi munkában. Munkájuk értéke több mint 80 ezer forint.

M. T.